

ધોરણ : 8

વિદ્યાન

પાઠ : 9

પ્રાણીઓમાં પ્રજનન
સ્વ-અધ્યયનપોથી સોલ્યુશન

- આપણે આટલું જીવીએ છીએ...
 - પ્રજાન શબ્દથી પરિચિત છે.
 - વનસ્પતિમાં થતાં પ્રજાનની જાણકારી છે.
 - નર અને ભાઈ વચ્ચેનો ભેદ જણો છે.

- અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :—

SC.8.01 – પદ્ધતિ અને સજીવોને તેમનાં ગુણવિધમ્બો, રચના અને કાર્યના આધારે જુદા પાડે છે.

SC.8.02 – પદ્ધતો અને સજીવોને તેમનાં ગુણવિધમ્બો / લાક્ષણિકતાના આધારે વર્ણિકૃત કરે છે.

SC.8.05 – પ્રક્રિયા અને ઘટનાઓને સમજાવે છે.

SC.8.09 – પ્રક્રિયા અને સજીવોની નામનિર્દર્શનવાળી આકૃતિ / ફ્લોચાર્ટ દરેરે છે.

□ ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) હાઇડ્રામાં અલિંગી પ્રકારનું પ્રજનન થાય છે.
- (2) માદા જન્યુઓ અને નર જન્યુઓનાં જોડાણથી યુગ્મજ બને છે.
- (3) શુકપિંડ શુક્કોષ કોષો ઉત્પાદ કરે છે.
- (4) રેશમના કીડાનાં જીવનચકમાં ઈંડાં પણીનો તબક્કો કેટરપિલર નો હોય છે.

□ નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચા વિકલ્પની સામે
✓ ની નિશાની કરો.

(5) નીચેના વિધાનો વાંચો.

(i) IVF એક એવી સારવાર છે કે, જેમાં શુકકોષ દ્વારા અંડકોષનું
ફલન માણના શરીરની બહાર થાય છે.

(ii) માઇલી અને દેડકામાં બાહ્ય ફલન જોવા મળે છે.

(iii) ગરોખી અપત્યપ્રસવી પ્રાણી છે.

(iv) ફલનના પરિણામ સ્વરૂપે યુગ્મનજનું નિર્માણ થાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી શું સાચું છે?

i, ii અને iv

ii, iii અને iv

i, ii અને iii

i, iii અને iv

(6) નીચેના બંને વિધાનોમાં કયા પ્રાણીની જોડ અલગ પડ છે તે જણાવો.

(i) મનુષ્ય, ગાય, મરધી, બકરી

(ii) કાગડો, ગરોળી, ચકલી, ઊંઠ

મનુષ્ય, ગરોળી

ગાય, ચકલી

મરધી, ઊંઠ

બકરી, કાગડો

(7) આકૃતિ પરથી સાચા વિધાનો શોધો.

(i) X એ શુક્કોષ છે જે શીર્ષ, મધ્યભાગ અને
પૂછડી ધરાવે છે.

(ii) Y એ માદા અંડકોષ છે.

(iii) આકૃતિમાં દર્શાવેલ પ્રક્રિયાને ફલન કહે છે.

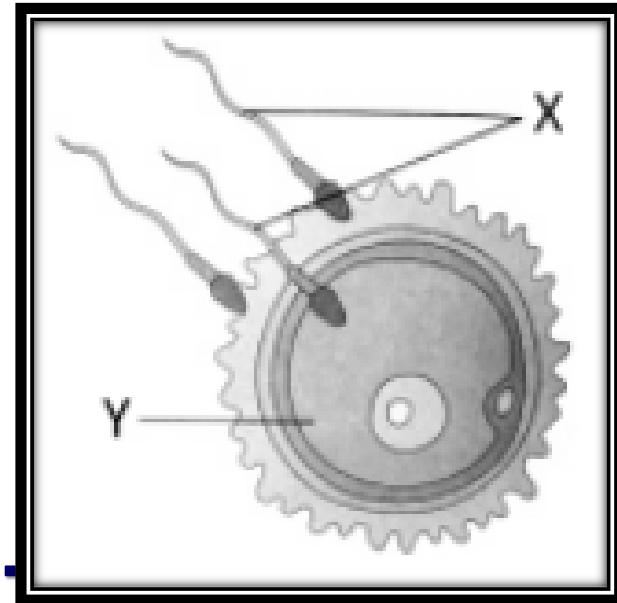
(iv) આકૃતિમાં દર્શાવેલ પ્રક્રિયાનું પરિણામ
સ્વરૂપ ગર્ભ છે.

i, ii, iii અને iv

iii, iv અને i

ii, iii અને iv

iv, ii અને i

(8) નીચે આપેલા વિધાનો વાંચો અને સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (i) મનુષ્યમાં એક જોડ શુક્પિંડ શરીરમાં પેટના પોલાણથી બહાર
વૃષણુકોથળીમાં રક્ષાવેલા હોય છે.
- (ii) વૃષણુકોથળી શુક્પિંડનું તાપમાન જળવી રાખવામાં મદદ
કરે છે.

- બંને વિધાન સાચાં છે.
- વિધાન (i) એ ખોટું છે. વિધાન (ii) સાચું છે.
- વિધાન (i) એ સાચું છે. વિધાન (ii) ખોટું છે.
- બંને વિધાનો ખોટાં છે.

(9) નીચેનામાંથી કયા સજ્જવો રૂપાંતરણ દર્શાવે છે?

(i) રેશમનો કીડો	(ii) સાપ	(iii) દેડકો
(iv) મરધી	(v) પતંગિયું	(vi) મનુષ્ય
(vii) બિલાડી	(viii) વંદે	(ix) વહેલ
(x) ફૂતરો		

i, iii, v અને viii

ii, iv, v અને ix

iii, iv, ix અને x

vi, vii, viii અને x

□ વાગ્દીકરણ કરો.

(10) કાબર, ફૂતરો, મરધી, મોર, માણસ, બિલાડી, વાધ, સિંહ,
જરાફ, ગરોળી

અંગ્રેજીની	અપન્યાપ્રસંગી
કાબર, મરધી, ગરોળી,	ફૂતરો, મોર, માણસ, બિલાડી,

(11) સ્ટારફીશ, હેલ, મરધી, લેંસ, ગાય, બકરી, માઇલી, દેડકા

અંતઃક્ષણ	આન્તઃક્ષણ
મરધી, લેંસ, ગાય, બકરી,	માઇલી, દેડકા, હેલ, સ્ટારફીશ

(12) માઇલી, અમીબા, હાઈડ્રા, લીલ, ઘેરાં, કૂતરા

દિની પ્રજાળ	અદિની પ્રજાળ
માઇલી, ઘેરાં, કૂતરા	અમીબા, હાઈડ્રા, લીલ,

(13) શુક્કોષ, અંડકોષ, ગર્ભાશય, અંડપિંદ, શિશ્ય, શુક્વવાહિની, શુક્પિંદ, અંડવાહિની

નર પ્રજાતન અંગો	માદા પ્રજાતન અંગો
શુક્કોષ, શિશ્ય, શુક્વવાહિની, શુક્પિંદ,	અંડકોષ, ગર્ભાશય, અંડપિંદ, અંડવાહિની,

એક વાક્યમાં જવાબ આપો.

(14) ફલનનાં પરિણામ સ્વરૂપે શેનું નિર્માણ થાય છે?

➤ ફલનનાં પરિણામ સ્વરૂપે યુગ્મનજ નું નિર્માણ થાય છે.

(15) યુગ્મનજમાંથી વિકાસ પામતી સંરચનાને શું કહે છે?

➤ યુગ્મનજમાંથી વિકાસ પામતી સંરચનાને ગર્ભ કહે છે.

(16) હાઇડ્રામાં કલિકામાંથી નવો સજીવ ઉદ્ભવે છે. તે પ્રજનનને
શું કહેવાય?

➤ હાઇડ્રામાં કલિકામાંથી નવો સજીવ ઉદ્ભવે છે. તે પ્રજનનને
કલિકાસર્જન કહે છે.

(17) પ્રજનનના પ્રકાર જણાવો.

➤ લિંગી પ્રજનન અને અલિંગી પ્રજનન

ટ્રેકમાં જવાબ આપો.

(18) લિંગી પ્રજનન અને અલિંગી પ્રજનન વચ્ચેનો લેદ
જણાવો.

► લિંગી પ્રજનન નર અને માદાના સંયોગ મનથી થાય છે
જ્યારે અલિંગી પ્રજનન માં એક ૪ જીવનમાંથી નવા બીજ
સજીવ ઉત્પન્ન થાય છે.

(19) આનુવંશિકતા એટલે શું? તેના માટે કોણ જવાબદાર
છે?

➤ પિતૃ પેઢીમાંથી જે લક્ષણો બાળ પેઢીમાં ઉત્તરી આવે તેને
આનુવંશિકતા કહે છે. તેના માટે રંગસ્ક્રોપરના જનીનો
જવાબદાર છે.

(20) દેડકામાં ઈડાથી શરૂ કરીને પુખ્તતા સુધીની તમામ અવસ્થાઓ જણાવો.

►ઈડાઓ - શરૂઆતનો ટેડપોલ - અત્યં ટેડપોલ - પુખ્ત દેડકો

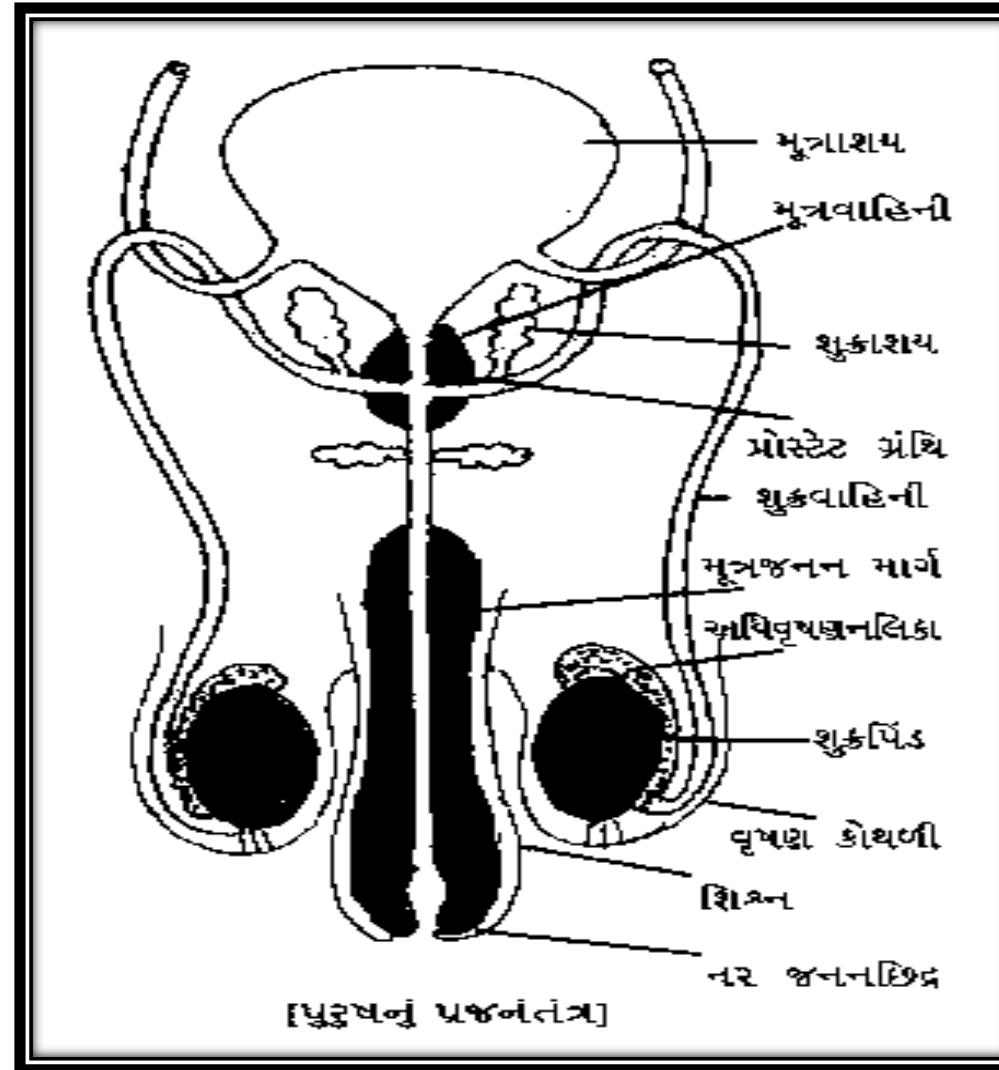
(21) અલિંગી પ્રજનન સમજાવો.

►એક જ સજીવ માંથી નવો જીવ ઉત્પન્ન થાય છે. તેથી તેને અલિંગી પ્રજનન કહે છે.

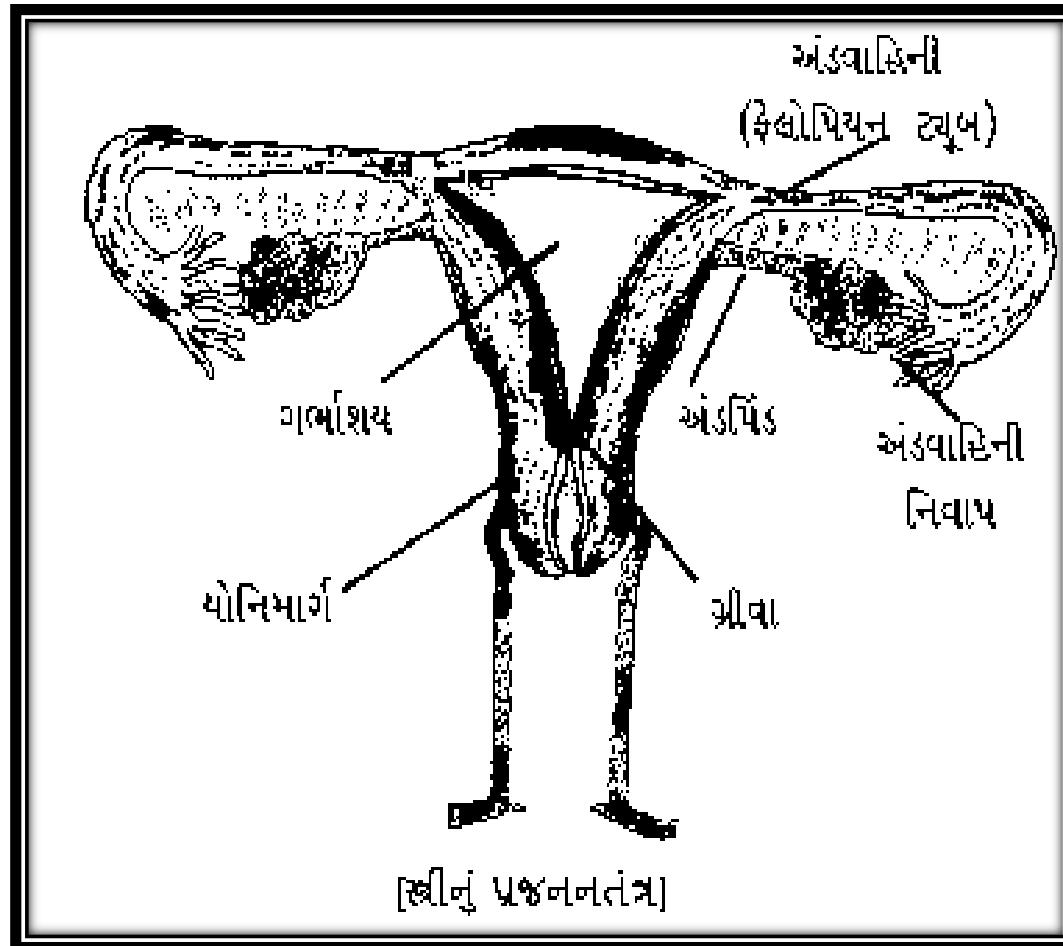
(22) લિંગી પ્રજનન સમજવો.

► એવા પ્રકારનું પ્રજનન કે જેમાં નર અને માદા જન્યુઆળનું જોડાણ થતું હોય તને લિંગી પ્રજનન કહે છે.

(23) માદા પ્રજનન તંત્રની નામનિર્દર્શનવાળી આકૃતિ દોરો.

(24) નર પ્રજનન તંત્રની નામનિર્દર્શનવાળી આકૃતિ દોરો.

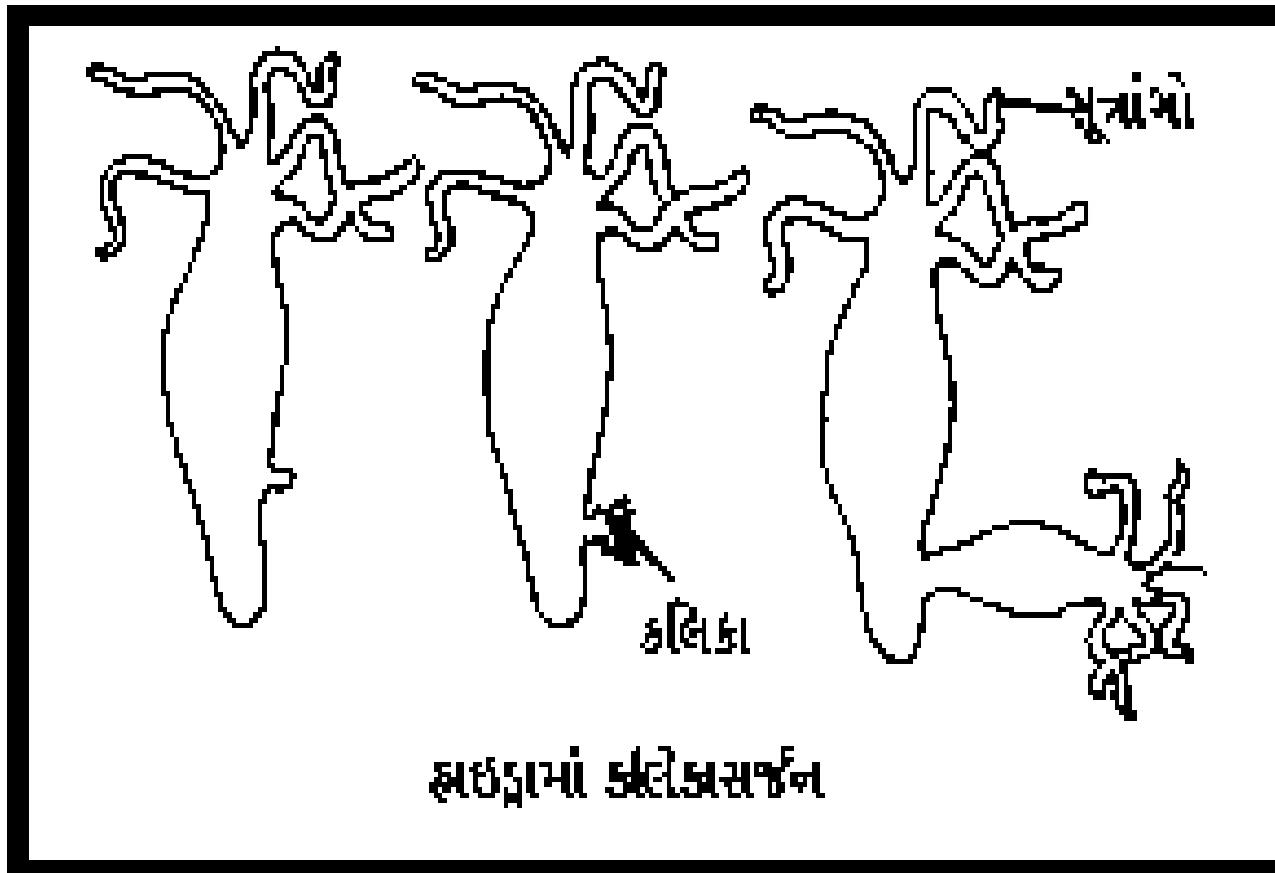

(25) જોડિયા બાળકો કેવી રીતે પેદા થાય છે? તેની કોઈ ડોક્ટર સાથે

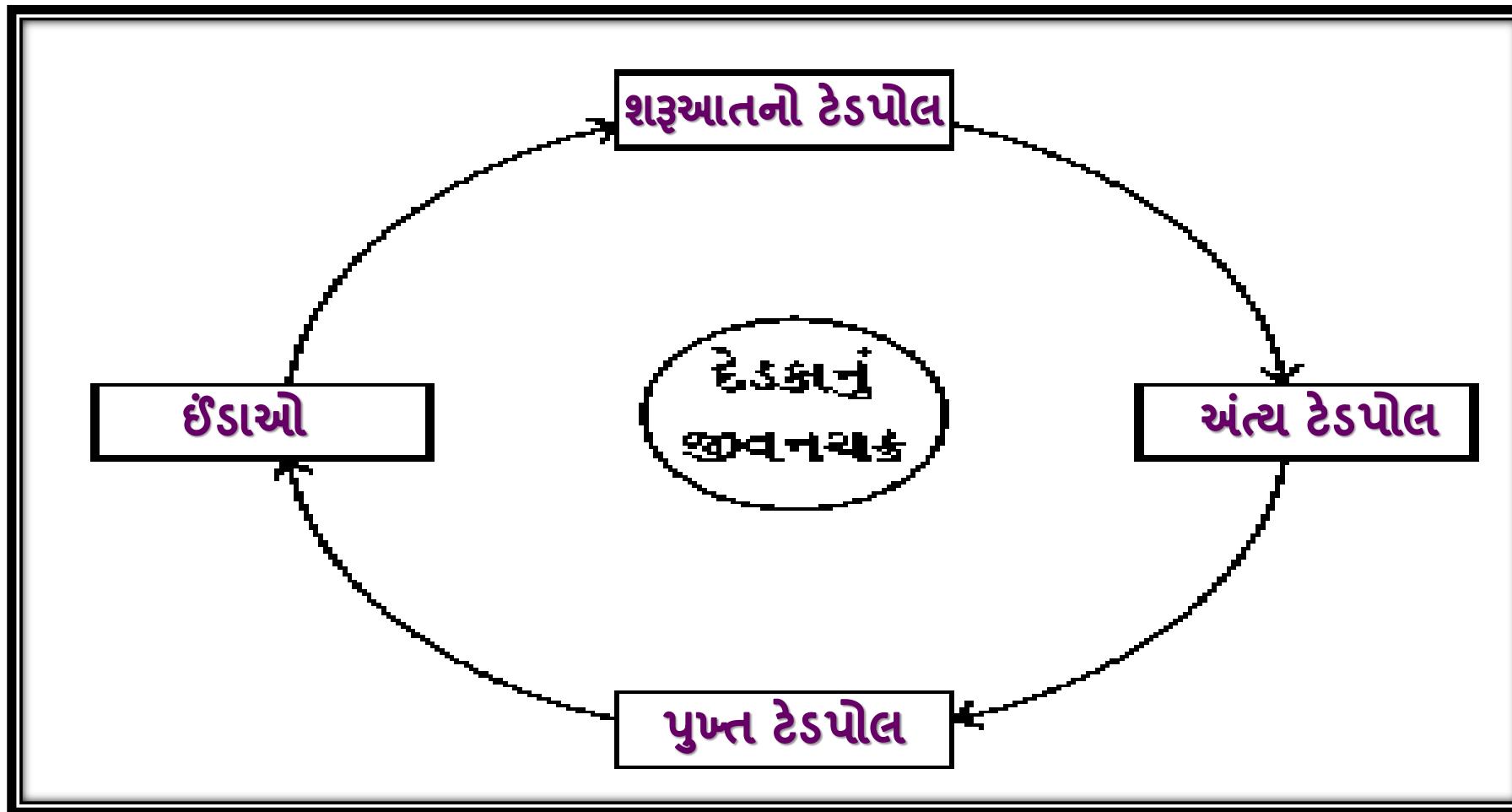
મુલાકાત લઈ જાણવાનો પ્રયત્ન કરો. તથા તેનું વર્ણન કરો.

► શુક્કોષ અને અંડકોષના જોડાણને ફ્લન કહે છે. જે કિયા દરમાન એકના સ્થાને બે શુક્કોષ અંડકોષ સાથે જોડાય તો જોડિયા બાળકો પેદા થાય છે. જો તેમાનો X શુક્કોષ બીજો Y રંગસૂત્રવાળો શુક્કોષ હોય તો છોકરો અને છોકરી જન્મે છે. જો બંને XX હોય તો બે છોકરી અને બંને YY રંગસૂત્ર ધરાવતા શુક્કોષ હોય તો બંને છોકરાનો જન્મ થશે.

(26) હાઇડ્રામાં થતા કલિકાસજ્ઝનની આકૃતિ દરે.

(27) દેડકાનું જીવનચકનાં ફલોચાર્ટમાં યોગ્ય નામ
નોંધો.

Thanks

For watching